

Modře označené štítky znamenají, že není zaplacené předplatné! Předplatné na jeden rok je 38,10+ 1,90 (GST) = 40 kan. dolarů Cena 1.62 + 0.08 (GST) = 1.70 dolaru.	Agreement # 40005374/ Registration # 09089	J Time Committed Á délai convenu	Telefon: 416/530-4222 647/728-0654
	Datum, dokdy jsou noviny předplaceny, je v pravém horním rohu štítku! ISSN 1186-9283 (Print) ISSN 1923-1784 (Online)		Praha: 222-261-811 E-mail: abe@zpravy.ca abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 17.

(466.)

Vol. 20.

Thursday,

September 23,

2010

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Viděno osmi a letošní Mezinárodní torontský filmový festival

V roce 1972 při olympijských hrách v Mnichově byl natočen film *Viděno osmi*. Osm světových režisérů: Miloš Forman, Jurij Ozerov, Mai Zetterlingová, Arthur Penn, Michael Pfleger, Kon Ichikawa, Claude Lelouch a John Schlesinger se dívalo z různých úhlů na olympiádu. Zároveň těchto osm snímků vypovídalo něco o mentalitě jednotlivých režisérů a o prostředí, z kterého pocházejí.

Film se stal skutečně v sedmdesátých letech hitem pražských kin. Nikoliv kvůli olympiádě, ale protože lidi mohli vidět zakázaného Formana. Mně se víc líbil film než Formanův pohled na desetiboj, na který se soustředil. Jistě, filmový divák se bavil: Rozhodčí při desetiboji s neuvěřitelnou rychlostí kmital se svou židličkou. Když startér zmáčkl kohoutek startovací pistole, ozvala se dechovka. Lidi se pokapávaly hořčicí. Všude pivo a párky. Zkrátka sranda. Pokud někdo zkusil v té době dělat film, a těch lidí nebylo mnoho, tak ho napadly desítky podobných grotesek. Jenže tehdy nebylo video a dnes můžeme vidět desítky stejných video-klipů v televizi. Zkrátka Forman předběhl dobu. Nevím, jestli k dobrému nebo ke zlému. Já jsem měl tehdy pocit, že bych nechtěl, aby se tímto směrem film ubíral. To byl však pouze můj osobní pocit.

Mě osobně zaujal Arthur Penn. Bez jediného slova se smyslem pro detail dokázal zachytit emoce, stav mysli. Svým způsobem i jakousi zlomyslnost ve sportu (radost z toho, když soupeř shodí laťku). Bylo to něco jako cit starých mistrů na obrazech.

Romantický Claude Lelouch se zabýval porážkami a Jurij Ozerov nepřekročil svůj stín: sport je úsilí a dřina. Možná, že kvůli němu ten film v Praze pustili. Osm lidí, osm různých pohledů.

Letošní filmový festival byl přesným opakem, alespoň podle toho, co jsem viděl. Nová budova, nový hotel, nové místo, kde se filmy promítaly pro tisk, ale většina filmů na jedno kopyto, podle stejného schématu. Jistě, byly zde i výjimky, ale ani jeden film mne nějak zvlášť neoslovil. Udivilo mne, že zde nebyl ani jeden český nebo slovenský film, protože třeba Hřebejkova *Kawasakiho růže* je rozhodně lepší než jeho film *Nestyda*, který byl uveden vloni. Zatím na můj dotaz, proč zde nebyl ani jeden film, od vedení festivalu nepřišla odpověď.

Hned v úvodu festivalu se představil film, který prý trhal rekordy švédských filmových pokladen *Easy Money* (*Snadné peníze*). Země, která odchovala vedle Ingmara Bergmana řadu skvělých režisérů, přišla s filmem, za který by se ani pokleslý Hollywood nemusel stydět. Možná proto ten komerční úspěch. Nic neříkající soubor arabské a srbské mafie. Hodně střelení, hodně násilí. Uprostřed toho malé děti. Člen mafie je zároveň i dobrým otcem. Přeskočím hned na polský film *Křtiny* režiséra Marcina Wrony: Mladá rodina, která bydlí v pěkném bytě. Opět malé dítě. Rodina se chystá na křtiny. Před křtinami přijede návštěva. Je to starý kamarád hlavního hrdiny. Ale hrdina je ve spojení s mafii. Není úniku. Musí se podílet na násilí, což naplňuje asi sedmdesát procent filmu.

Dalším koprodukčním filmem, na kterém se podílelo hlavně Polsko byl film Jerzyho Skolimowského *Essential Killing* (volně přeloženo: *Důvod k zabíjení*). Jak již

NATAŠA PETROVIĆ VE FILMU JUANITY WILSON *JAKO KDYBYCH TAM NEBYLA*

název napovídá, ani v tomto filmu násilí nechybí. Film se stal festivalovým hitem, takže musel být pro novináře promítán třikrát. Málo se ví, že tento režisér a malíř, který nyní žije v Los Angeles vyrůstal v Poděbradech a z této doby se zná dobře jak s Formanem, tak i s Havlem a hovoří česky. Námětem jeho filmu je terorista, který utekl z transportu na Guantanamo při zastávce v Polsku. Skolimowski se na něho ne dívá jako na teroristu, ale jako na člověka, který bojuje o přežití. Je možné, aby vůbec někde našel soucit? Bez soucitu není naděje. Žena, která ho ošetří a dá mu koně zůstává lidskou bytostí, zachraňuje lidskost ve světě, terorista umírá. Jeho rudá krev barví bílého koně. Film připomíná svým způsobem Němcovy *Démanty noci*.

Otázkou přežití se zabývá i americký film *Meek's Cutoff* (*Meekova zkratka*). Vypráví o přistěhovalcích, kteří jdou do amerického vnitrozemí. Jsou ztraceni. Zajmou indiána, ale mohou mu věřit? Nedomluví se s ním. Podvede je anebo zachrání? Ani film nedá odpověď. Na dvou filmech, které jsem viděl se podílela Makedonie. *As If I Am Not There* (*Jako kdybych tam nebyla*) natočila irská režisérka Juanita Wilson a je podle románu chorvatské spisovatelky Slavenky Drakuličové, která byla tak kritická k poměrům v Chorvatsku, že musela emigrovat v devadesátých letech do Švédska, kde nyní žije. Ve filmu jde o učitelku, která zaskakuje na venkově, když tam přijdou bosensko-srbští vojáci a muže postřílejí a ženy odvezou do koncentračního tábora, kde jsou častokrát znásilňovány. Hrdinka se snaží projít pokud možno bez odporu hrůzami, které ji obklopují. To se jí celkem daří a přežije.

Hlavní tragédie přichází po návratu do Sarajeva, kdy porodí nechtěné dítě.

Tři povídky Milčo Mančevského ve filmu *Mothers* (*Matky*) jsou tématicky zcela rozdílné. V první se jedná o holčičku, které udají nevinného člověka jako pedofila, kterého si vytvořily ve své fantazii. V druhé se jedná o mladou ženu, kde vztah k matce nahrazuje její vazbu na babičku, která žije opuštěná na jihu Makedonie. Třetí, nejdelší snímek je dokumentem o novináři Vladu Tanovském, který byl obviněn z vraždy a znásilnění tří starších žen. Tanovski sám o těchto případech psal a věděl častokrát některé podrobnosti, které ani policie nevěděla. Den po zatčení spáchal sebevraždu tak, že se utopil v kýblu s vodou. Sedm dní na to je odvolán šéf policie, který je usvědčen z korupce. Nabízí se nepravděpodobná hypotéza, že Tanovski, přestože byl usvědčen testem DNA, mohl být i obětí policejního komplotu.

Rumunský dokumentarista Andrei Ujica v *Životopise Nicolae Ceausesca* zřejmě poprvé ukazuje některé záběry ze života rumunského diktátora a jeho ženy Eleny. Můžeme vidět církevní pohřeb Ceausescovy matky z roku 1977 nebo Ceausescovu cestu do Severní Koreje, kde je na jeho počest nejen velkolepá vojenská přehlídka, ale přímo na hlavním stadionu v Pchjongjangu i spartakiáda, na niž cvičenci a diváci vytvářejí surrealistické či soc. realistické obrazy z rumunských dějin.

Svým způsobem surrealistický je i film maďarského režiséra Kornéla Mundruczó *Něžný syn - Projekt*

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 5